

שאלות חזרה – מסכת בבא בתרא (כט.-לא.)

שאלות ארוכות

שאלה מס' 1

"מנין לחזקה שהיא ג' שנים"

- א. (1) מה המקור לכך לפי דעת הולכי אושא (ר' ישמעאל)? (2) ומה המקור (הסופי) לכך לפי דעת חכמים? (כח.-כט.)
- ב. (1) מדוע לא ניתן לומר שהמקור לכך הוא מהפסוק "שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום"? (2) מדוע לא ניתן לומר שהמקור לכך הוא מסברא בגלל ש"שתא קמייתא מחיל איניש תרתי מחיל תלת לא מחיל"? (כח.-כט.)

תשובה:

- א. (1) להולכי אושא: משור המועד ("מה שור המועד כיון שנגח ג' נגיחות נפק לי מחזקת תם וקם ליה בחזקת מועד ה"נ כיון דאכלה תלת שנין נפק לה מרשות מוכר וקיימא לה ברשות לוקח"); (2) לחכמים: "שתא קמייתא מיזדהר איניש בשטריה, תרתי ותלת מיזדהר, טפי לא מיזדהר".
- ב. (1) "דלמא התם עצה טובה קמ"ל"; (2) "אלא מעתה כי הדרא ארעא תיהדר לבר מפירי אלמא אמר רב נחמן הדרא ארעא והדרי פירי".

שאלה מס' 2

- א. "רמי בר חמא ורב עוקבא בר חמא זבון ההיא אמתא בהדי הדדי מר אישתמש בה ראשונה שלישית וחמישית ומר אישתמש בה שניה רביעית וששית נפק ערער עילוה" – האם יש להם חזקה? פרט. (כט.)
- ב. "אכלה כולה חוץ מבית רובע" – האם קנה גם את "בית רובע"? פרט. (כט.)

תשובה:

- א. אין להם חזקה, אך אם יש "עיטרא" (שטר חלוקה) יש להם חזקה. ["אתו לקמיה דרבא אמר להו מאי טעמא עבדיתו הכי כי היכי דלא תחזקו אהדדי כי היכי דלדידכו לא הוי חזקה לעלמא נמי לא הוי חזקה ולא אמרן אלא דלא כתוב עיטרא (שטר חלוקה ובעדים) אבל כתוב עיטרא קלא אית ליה (שהשטר מוכיח שלא בשביל כן עושים אלא שעי"מ כן חלקו שכן יהו משתמשין)].
- ב. אם בר זריעא – לא קנה. אם לא בר זריעא – מחלוקת. ["קנה כולה חוץ מבית רובע אמר רב הונא בריה דרב יהושע ולא אמרן אלא דבר זריעא היא אבל לאו בר זריעא היא קני לה אגב ארעא מתקיף לה רב ביבי בר אביי אלא מעתה צונמא במה יקנה אלא באוקומי בה חיותא ומשטחא בה פירי ה"נ איבעי ליה לאוקומי בה חיותא אי נמי משטחא בה פירי"].

שאלות קצרות

1. מדוע לא ניתן לומר שהמקור לחזקת ג' שנים זה מסברא מכך ש-"שתא קמייתא לא קפיד איניש תרתי לא קפיד תלת קפיד"? (כט.)
- תשובה: "אלא מעתה כגון הני דבי בר אלישיב דקפדי אפילו אמאן דחליף אמיצרא דידהו הכי נמי דלאלתר הוי חזקה וכי תימא הכי נמי אם כן נתת דבריך לשיעורין".
2. האם מדברי המשנה "חזקתן שלש שנים מיום ליום" ניתן ללמוד ש"שלוש שנים שאמרו הוא שאכלן רצופות", ומדוע? (כט.)

תשובה: לא, כי "מהו דתימא מיום ליום לאפוקי מקוטעות (רש"י): ... ג' חדשים בראשונה וג' חדשים באחרונה וי"ב באמצע) ולעולם אפילו מפוזרות..."

3. מדוע במקרה של "שכונני גוואיי" רבא פוסק לטובת הלוקח, ואילו במקרה של "נכסי דבי בר סיסין" רבא פוסק לטובת המוכר? (ל.)

תשובה: שיטת רבא היא שהמוציא מחבירו עליו הראיה, וב"שכונני גוואיי" הלוקח קאי בניכסיה, וב"נכסי דבי בר סיסין" המוכר קאי בניכסיה.

4. באיזה הקשר נאמר: "עביד איניש דכל תלתין יומי טריד בשוקא"? (ל.)

תשובה: ההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ביתא א"ל מינך זבנתיה ואכלתיה שני חזקה אמר ליה בשוקי בראי הואי אמר ליה והא אית לי סהדי דכל שתא הוה אתית תלתין יומי א"ל תלתין יומי בשוקאי הוה טרידנא אמר רבא עביד איניש דכל תלתין יומי טריד בשוקא.

5. (1) מה דין "העורר על השדה וחתום עליה בעד"? (2) ומה הדין כאשר לא מדובר במעשה (חתימה) אלא רק בדיבור? (ל.)

תשובה: (1) אדמון אומר השני נוח לי הראשון קשה הימנו וחכ"א איבד את זכותו (2) כולם מודים שניתן לטעון שהשני נוח לי וכו' ולא איבד את זכותו ("אפילו תימא רבנן התם עבד ליה מעשה אבל הכא דבורא עביד איניש דמיקרי ואמר")

6. "זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה היא והאי אייתי סהדי דאכלה שני חזקה" – מה הדין, ומדוע? (ציין את שתי הדעות) (לא.)

תשובה: אמר רבה מה לו לשקר אי בעי א"ל מינך זבנתה ואכלתיה שני חזקה א"ל אביי מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן [וכתב רשב"ם שמוכח מהמשך הסוגיה דהלכה כאביי]